

Οἱ ἄρχοντες οὐσίνας δι[οικοῦντας] τὰ τῶν ἡμετέρων θησαυρῶν κέρδη καταφρονοῦντας καὶ ἀπροθύμους εἶναι ἀποδειχθεὶν πάντα ὅσα ἐν τῇ διοικήσει διάγοντες ἔλαβον κέρδη ἀναδιδόναι ἀναγκαζέσθωσαν. c. 11.

Μηδεὶς ἀπαιτούμενος δημόσια ἐν φυλακῇ βαλλέσθω ἢ βασάνους τινὰς ὑπομενέτω, ἀλλὰ μόνον τῇ ἐλευθερίᾳ παραφυλακῇ τῶν στρατιωτικῶν παραδιδόσθω· καὶ ἐὰν ἐπιμείνῃ ἀγνωμονῶν, τότε καὶ εἰς νομὴν τῆς οὐσίας αὐτοῦ πευπέσθω τὸ δημόσιον.¹ c. 2. C. X, 19.

κδ'. Ὁ περισσοπρακτῆσας, εἴτε πολίτης ἐστὶν εἴτε ταξιώτης, ἀναγκάζεται τὸ διπλάσιον ἀποκαταστήσαι τῷ περισσοπρακτῆθέντι· εἰ δὲ ἐπιμείνῃ περισσοπρακτικῶν, κεφαλικῶς τιμωρεῖται.² c. un. C. X, 20.

κε'. Ἐὰν τινες ὑπερτίθενται τὰ δημόσια καταβάλλειν, πιπράσκονται τὰ πράγματα αὐτῶν, ἐφ' ᾧ τοὺς ἀγοραστὰς ἀσφαλῶς κεκτῆσθαι αὐτά.³ c. 1. C. X, 21.

fol. 250^r. κς'. Ἰκανὸν ἔστω τὸν χροῶστικῶν τῶν συντελειῶν εἰς τὴν τοῦ καταβάλλειν ἀνάγκην τῇ λήψει τῶν ἐνεχούρων ὀχλεῖσθαι: — c. 2.

ΤΙΤΛΟΣ Θ', ΒΙΒΛΙΟΥ Νε'

^ε π τῶν πεφυλαγμένων ἐν τοῖς δημοσίοις ὄρειοις:⁴ —

α'. Πάντα ἐν τοῖς ὄρειοις ἀποκείμενα οὕτω δαπανήσθωσαν, ἵνα μὴ πρότερον τὰ ἐν τοῖς ὄρειοις τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως εἰσφερόμενα δαπανῶνται, πρὶν ἀναλωθῆναι τὰ παλαιὰ ἀπόθετα. ἐὰν δὲ καὶ αὐτὰ μὴ δύνανται δαπανηθῆναι ὡς ἐφθαρμένα, μὴ γίνεσθαι αὐτοῖς μέρος ἐκ — — — — — ἵνα μὴ γένηται ζημία τῷ δημοσίῳ, προβαλλομένου τινὸς παρὰ τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ καὶ φυλάττειν καὶ μετροῖν τὰ ἐν τοῖς ὄρειοις ἀποκείμενα: — c. 1. C. X, 26.

γ'. Μηδεὶς ἐξέστω ἀπτεσθαι τῶν ἐν τοῖς ὄρειοις ἀποκειμένων· ὁ φθειρόμενος περιορίζεσθω καὶ δημεύεσθω: — c. 3 ib.

δ'. Ἐὰν οἷα δῆποτε ἐπαρχία ἐπιβληθῇ συνωνή τῶν εἰδῶν, μηδεὶς ἐξκουσατενέτω ἑαυτὸν· οὐδὲ γὰρ ὁ θεὸς οἶκος τῆς τοιαύτης λειτουργίας ἀπήλλακται: —⁵ c. 1. C. X, 27.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΑ', ΒΙΒΛΙΟΥ Νε'

^ε π ὑπόπιον πρεποσίτων καὶ ἀρκαρίων.

ις'. Μηδεὶς ἀρχόντων τὴν ἀπαιτηθεῖσαν ἀπὸ δημοσίου ποσότητα ἐκδανείσῃ ἢ τοι ἑτέρως διὰ τῆς χρήσεως εἰσέλθῃ: — c. 1. C. X, 75.

¹ habet Syn. ² habet Syn. ³ habet Syn.

⁴ cod. hic et semper ὄρειοις. ⁵ similiter Syn.

Magistratus, quos in administratione nostrorum thesaurorum compendia negligentis et socordes esse ostensum fuerit, omnia quae in administratione degentes lucra perceperunt, reddere cogantur. c. 11.

Nemo a quo tributa petuntur in vincula coniciatur aut tormentis subdatur, sed solum liberae custodiae militum tradatur; et si permaneat in mala voluntate, tunc in possessionem bonorum eius fiscus mittatur. c. 2. C. 10, 19.

Qui supra modum exegit seu civis sit seu cohortalis cogitur duplum ei, a quo exegit, restituere. si vero perseveret in superexactionibus, capitaliter punitur. c. un. C. 10, 20.

Si quidam differant tributorum solutionem, venduntur res eorum, ita ut emptores secure adquirent eas. c. 1. C. 10, 21.

Satis sit debitorem tributorum ad solvendi necessitatem captione pignorum conveniri. c. 2.

TITULUS IX, LIBRI LVI

de iis quae custodiuntur in publicis horreis.

Omnia in horreis recondita ita impendantur, ne prius ea quae in horreis praefecti urbi inlata sunt consumantur, quam vetera deposita exhausta sint. quod si haec nequeant consumari utpote corrupta, misceatur iis pars — — — — — ne fiat damnum fisco, praeposito aliquo a praefecto urbi, qui et custodiat et metiatur ea quae in horreis deposita sunt. c. 1. C. 10, 26.

Nemini liceat attingere ea quae in horreis condita sunt: is qui ea corrumpit deportationem et bonorum ademptionem sustineat. c. 3.

Si cuius provinciae imponatur alicuius speciei comparatio, nemo se excuset: neque enim divina domus ab eiusmodi munere liberatur. c. 1. C. 10, 27.

TITULUS XI, LIBRI LVI

de suspectis praepositis et arcariis.

Nemo ex magistratibus susceptam a republica quantitatem mutuetur vel aliter per usum invadat. c. 1. C. 10, 75.

ε'. Ἡ μὲν προτέρα διάταξις περὶ ἀρχόντων ἔλεγεν, ἡ δὲ παρούσα καθολικὴ ἐστὶ καὶ κωλύει μηδένα ἀνῶν ἐκ τῶν εἰσφερομένων ἢ εἰς ἀπόθετα ἢ εἰς θησαυροὺς μεταφέρειν ἢ εἰς ἕτερον τίτλον, εἰ μὴ ἄρα κέλευσιν ἄρη παρὰ τῶν αὐτῶν μεγίστων ἐξουσιῶν: — c. 2.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΔ', ΒΙΒΛΙΟΥ ΝΣ'

π ἀπογραφῶν τῶν ἀπογεγραμμένων καὶ περὶ τῶν ἐξισιτῶν καὶ ἐσοπιῶν.

γ'. Ὁ ἄπορα χωρία λαβὼν ἐπὶ δὴλῃ ἀτελείᾳ ἐγγύας παρεχέτω κινδύνῳ τῶν κτητόρων, ὅτι οὐκ ἀφίσταται ἢ γοῦν ὑποτιθέτω ἰδίους ἀγρούς: — c. 3. C. XI, 59.

ε'. Οἱ νεμόμενοι εὐθαλῆ χωρία ἀναδεχέσθωσαν καὶ τὰ ἄπορα· εἰ δὲ μὴ βούλωνται, ἡξιάτωσαν καὶ τῶν εὐθαλῶν, ὅπως ἂν πάντα οἱ κ[τ]ήτορες ἔχοιεν: — c. 5.

η'. Ὁ βουλόμενος ἀγρὸν ἔρημον λαμβανέτω τοῦ δεσπότητος μὴ φαινομένου καὶ φιλοκαλεῖτω αὐτόν· λοιπὸν δὲ εἰ φανεῖ ὁ δεσπότης, λήψεται ἀγρὸν ἐντὸς διετίας διδοὺς τὰ δαπανήματα τῆς βελτιώσεως· εἰ δὲ παρέλθῃ διετία, καὶ τῆς δεσποτίας καὶ τῆς νομῆς ἐκπεσεῖται: — c. 8.

θ'. Ὁ λαμβάνων ἰδιοκτήτους τοῦ βασιλέως ἀγρούς εἰς ἰδιωτικὸν δίκαιον ἐπιλογὴν ἐχέτω μετὰ τῶν εὐτόρων καὶ τὰ ἄπορα λαβεῖν ἢ πάντων ἀφίστασθω¹: — c. 9. C. XI, 59.

ι'. Ὁ κατὰ δυναστείαν εὐθαλεῖς ἀγρούς λαβὼν καὶ ἀπόρους ἀναδεξάσθω: — c. 10.

ια'. Οἱ δεσπῶται τῶν τόπων ἐντὸς ἕξ μηνῶν προγράμμασι καλεῖσθωσαν καὶ ἐὰν φανῶσιν καὶ τὰ ἴδια ληψόμενοι καὶ τὰς λοιπάδας ἀπαιτηθήσονται· εἰ δὲ μὴ εὐρεθῶσιν διὰ τὴν ἀπορίαν, ὁ βουλόμενος ἐπὶ ῥητῶν τέλει λαβέτω αὐτοὺς μὴ δεδιῶς ἐκπτώσιν ἢ ἀφαίρεσιν αὐτῶν· ἀφ' οὗ δὲ νομῆ κατασχῶσιν αὐτοὺς τὴν συντέλειαν ἐπιγνωσκέτωσαν: — c. 11.

ιβ'. Μηδεὶς ὑπὲρ ἀλλοτρίου ἀγροῦ συντέλειαν ἀπαιτεῖσθω, εἰ μὴ ἄρα ἐκ τῆς νῦν οὔσης παρ' αὐτῷ νομῆς κατέχεσθαι λέγεται: — c. 12.

ιγ'. Ἐὰν ἐμφυτευτικὸν δίκαιον ἄνευ ἐνεχύρων κατέχεται βεβαίον ἐστὶ· τὴν γὰρ παλαιὰν νομὴν [κἂν ἄκυρον οὔσαν] διὰ τῆς παλαιότητος θέλομεν βοηθεῖσθαι: — c. 11. C. XI, 62.

¹ L. — ἰστιασθῶ.

Prior constitutio de magistratibus loquebatur: praesens autem generalis est et vetat neminem prorsus ex his, quae inlata sunt vel in deposita vel in thesauros transferre neque in alium titulum, nisi forte iussionem acceperit sublimium potestatum. c. 2.

TITULUS XIV, LIBRI LVI

de censibus et de censitis et de peraequatoribus et inspectoribus.

Qui deserta praedia susceperit sub certa immunitate, cautionem praebat periculo curialium, se non abfuturum vel praedia obliget sua. c. 3. C. 11, 59.

Qui possident fertilia praedia invicem accipiant et sterilia; nisi voluerint, et fertilibus cedant ut omnia habeant curiales. c. 5.

Qui voluerit fundum desertum, accipiat, cum dominus non adsit, et colat eum; ceterum si apparuerit dominus, recipiet fundum intra biennium solvens impensas meliorationis: si vero praeterierit biennium et dominio et possessione decidet. c. 8.

Qui accipit patrimoniales imperatoris fundos iure privato electionem habeat, aut cum fertilibus et deserta accipere, aut omnibus abstinere. c. 9. C. 11, 59.

Qui per potentiam fertiles fundos cepit et steriles recipiat. c. 10.

Domini locorum intra sex menses edictis vocentur et, si appareant sua apprehensuri, reliqua quoque solvant; quod si non fuerint inventi ob inopiam, quicumque velit ea sub certo tributo accipiat nec timeat amissionem vel ablationem eorum; ex eo autem tempore ex quo ea possidere coeperint, contributionem agnoscant. c. 11.

Nemo propter alienum fundum tributum solvere cogatur, nisi ex ea possessione, quae nunc apud eum est, teneri dicatur. c. 12.

Si emphyteuticum ius absque vinculo pignoris detineatur, ratum est; nam veterem possessionem [quamvis sit infirma], propter vetustatem volumus adiuvari. c. 11. C. 11, 62.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΕ', ΒΙΒΛΙΟΥ ΝΣ'

περὶ ἀγρῶν καὶ ἀλσῶν δεσποτικῶν καὶ ἰδιωτικῶν.

α'. Οἱ ἀγοράσαντες παρὰ τοῦ δημοσίου κτήματα ἰσχυρῶς ἐχέτωσαν αὐτὰ μὴ δεδιότες ἐξ ἡμῶν ἀφαιρέσειν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς παῖδας ἰσχυρῶς παραπεμπέτωσαν: —¹ c. 1. C. XI, 65.

Δίκαιόν ἐστι τοὺς παλαιοὺς μισθωτὰς προτιμᾶσθαι τῶν νέων, ἐν ᾧ τὴν αὐξήσιν τὴν γενομένην παρὰ ἄλλων ἀναδέχονται. c. 4. C. XI, 71.

Μηδεὶς ἐξαιρείσθω τῶν βαρῶν τούτων, οἷον γεφυρῶν καὶ ὁδοστρωσιῶν, μηδὲ εἰ εὐαγλῆς οἶκος ἢ βασιλικὸς εἴη· ἐπειδὴ οὐδὲ ῥυπαρά ἐστι ταῦτα: —² c. 4. C. XI, 74.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΖ', ΒΙΒΛΙΟΥ ΝΣ'

^ε τοῦ δρόμου τοῦ δημοσίου ἀγγαριῶν καὶ παραγγαριῶν.

α'. Οἱ ἵπποι οἱ ἀφωρισμένοι τῇ δημοσίῳ δρόμῳ οὐδὲ ξύλοις οὐδὲ ῥοπάλοις τύπτονται, ἀλλὰ μόνον φραγγελίοις ἐλαύνονται· οὐδὲ γὰρ ἐλλείπει τιμωρία κατὰ τῶν παρὰ ταῦτα ποιούντων: —³ c. 1. C. XII, 50.

β'. Τοῖς ἄρχουσι καὶ τοῖς καθολικοῖς καὶ τοῖς λοιποῖς καὶ παντὶ ἄλλῳ ἄρχοντι καὶ τοῖς ζώοις αὐτῶν διὰ τοῦτο καὶ διατροφὰ⁴ ἐκ τοῦ δημοσίου λόγου ἀφώρισται, ὥστε μὴ ἐνοχλεῖν αὐτοὺς τῷ δημοσίῳ δρόμῳ⁵ μήτε δὲ ἄλλην ὁδὸν ἐπιλέξῃτ[αι] εἰ μὴ δι' ἣν ὁ δημόσιος δρόμος ἐστίν, ὑφεξηρημένων τῶν ἐπάρχων⁶. αὐτοῖς γὰρ ὁ δρόμος διαφέρει: — c. 2.

γ'. Πᾶς ὁδεύων ἀπαιτεῖσθω συνθήματα παρὰ τῶν προεστηκότων τοῦ δημοσίου δρόμου, εἰ καὶ μεγίστῳ περιβέβληται ἀξιώματι. εἰ δὲ ἀντιστῆ, ἀναφερέσθω περὶ αὐτοῦ τῇ τε ἐπαρχότητι καὶ⁷

TITULUS XV, LIBRI LVI

de fundis et saltibus publicis et privatis.

Qui emerunt a fisco praedia secure retineant ea non timentes a nobis ademptionem eorum, sed et ad liberos secure transmittant. c. 1. C. 11, 65.

Iustum est antiquos conductores novis praeferri cum hi augmentum per alios factum recipiant. c. 4. C. 11, 71.

Nemo eximatur oneribus istis, veluti pontium et viarum muniendarum, ne si quidem sacra domus sit aut regia; neque enim sordida eiusmodi sunt. c. 4. C. 11, 74.

TITULUS XVIII, LIBRI LVI

de publico cursu angariis et parangariis.

Equi publico cursui destinati neque lignis neque virgis percutiendi sunt, sed flagellis tantum agitandi: neque enim deerit poena iis, qui contra fecerint. c. 1. C. 12, 50.

Magistratibus et rationalibus et ceteris et cuique alii magistratui et eorum iumentis idcirco etiam alimenta ex publica ratione sunt statuta, ne onerent publicum cursum neque aliam viam elegat quis praeter eam, per quam publicus cursus est, exceptis praefectis, iis enim [publicus] cursus pertinet. c. 2.

Quicumque iter facit, ab eo evectioes postulentur a custodibus publici cursus, quamvis maxima praeditus sit dignitate. si vero resistat, de eo fiat denuntiatio apud praefecturam et

¹ habet Syn. ² habet Syn. ³ habet Syn.

⁴ ita cod. ⁵ hucusque Syn. ⁶ cod. —χιῶν. ⁷ habet Syn. fol. explicit; periit fol. un.

προστιμῶνται λειτούργημα αὐτοῖς ἐπικλᾶται, στρατείαν ἀλλάσσουν, βαιθμοῦ ἐκβάλλονται, ἀτίμως ἀποστρατεύονται· οὐδὲ εἰς μέταλλον, οὔτε εἰς ἔργον μετάλλου καταδικάζονται οὔτε βασανίζονται: —¹ fr. 3. § 1. D. 49, 16.

Ὁ καταλιμπάνων τὴν κατασκοπὴν τῶν πολέμων ἐφεστῶτων καὶ ὁ τοῦ φροσσάτου ἐκπίπτων κεφαλικῶς τιμωρεῖται: —² fr. 3. § 4.

Ὁ ἐν καιρῷ πολέμου ὄπλα πωλῶν ἢ ἀπολλύων κεφαλικῶς τιμωρεῖται ἢ φιλανθρωπῶς τὴν στρατείαν ἐναλλάσσει: —³ fr. 3. § 13.

Ὁ κλέψας ἀλλότριον ἄρμα τὸν βαιθμὸν τῆς στρατείας ἐναλλάσσει: —⁴ fr. 3. § 14.

Ὁ ἐν πολέμῳ ποιῶν τὸ παρὰ τοῦ δουκὸς ἀπαγορευθῆν ἢ μὴ ποιῶν τὸ προσταχθῆν, κεφαλικῶς τιμωρεῖται, εἰ καὶ καλῶς τὸ πρᾶγμα ἐπράξεν: —⁵ fr. 3. § 15.

Ὁ τὸ χαράκιμα παρεξιών ἢ διὰ τοῦ τείχους εἰς κάστρον εἰσὼν κεφαλικῶς τιμωρεῖται· ὁ δὲ τὴν τάφρον ὑπερπηδῶν ἀποστρατεύεται: —⁶ fr. 3. § 17. 18.

Ὁ μὴ ὑπερασπίζων τοῦ προεστῶτος ἢ καταλιπὼν αὐτὸν κεφαλικῶς τιμωρεῖται, ἐὰν ὁ προεστῶς ἐφρονεύθῃ: — fr. 3. § 22.

Ὁ τῷ περὶ μοιχείας ἐγκλήματι ἢ ἑτέρῳ δημοσίῳ καταδικασθεὶς οὐ δύναται στρατιώτης εἶναι: —⁷ fr. 4. § 7.

Ἐὰν ὁ πῆρ ἐν καιρῷ πολέμου ἀπογράψῃ τὸν υἱὸν, ἐξορίζεται καὶ εἰς μέρος δήμεύεται· εἰ δὲ ἐν εἰρήνῃ, μαστιγοῦται καὶ ὁ υἱὸς εἰς χεῖρονα στρατείαν μεταφέρεται· ὁ γὰρ ἐαυτὸν ἀπειτῶν ἐξ ἑτέρου οὐ συγγνώσκειται: — fr. 4. § 11.

Ὁ τὸν υἱὸν ἀχρειώσας ἐν καιρῷ πολέμου, ἵνα εὔρεθῇ ἀνεπιτήδειος, περιορίζεται: — fr. 4. § 12.

Ὁ αἰχμάλωτος ἐὰν δυνάμενος μὴ ὑποστρέψῃ, ὡς αὐτόμολός ἐστιν· καὶ ὁ ἐν τῇ βαρβάρων γῆ⁸ παραληφθεὶς, εἰ μὴ κατὰ τύχην ὁδεύων ἢ γράμματα ἐπιφέρων κατελήφθη: — fr. 5. § 5.

¹ habet Syn. ² habet Syn. ³ habet Syn.

⁴ habet Syn.: in cod. τοῦ β—οῦ τὴν στρατείαν. ⁵ habet Syn. ⁶ habet Syn. ⁷ habet Syn. ⁸ Cf. Cuiac. Obs. VI, 26.

multantur, onera eis infiguntur, militiam mutant, gradu pelluntur, ignominiose dimittuntur; neque vero in metallum, neque in opus metalli condemnantur, neque torquentur. fr. 3. § 1. D. 49, 16.

Qui explorationem relinquit hostibus imminentibus et qui fossato recedit capite punitur. fr. 3. § 4.

Qui belli tempore arma vendit vel amittit capite punitur vel humaniter militiam mutat. fr. 3. § 13.

Qui arma aliena furatur gradum militiae mutat. fr. 3. § 14.

Qui in bello aliquid facit, quod a duce sit vetitum vel non facit, quod iussus est, capite punitur, quamvis bene rem gesserit. fr. 3. § 15.

Qui vallum transcenderit vel per muros castra fuerit ingressus capite punitur; qui fossam transilierit, militia reicitur. fr. 3. § 17. 18.

Qui non defendit praepositum suum vel eum derelinquit capite punitur, si praepositus occisus fuerit. fr. 3. § 22.

Qui adulterii crimine vel alio publico iudicio damnatus fuerit non potest esse miles. fr. 4. § 7.

Si pater belli tempore filium subtraxerit, deportatur et pro parte bonorum ademptionem sustinet; si in pace, castigatur et filius in deteriorem militiam transfertur. nam qui semetipsum sollicitavit ab alio non meretur veniam. fr. 4. § 11.

Qui filium debilitavit tempore belli, ut inveniretur inhabilis, relegatur. fr. 4. § 12.

Captivus, qui, cum posset, non est reversus tanquam transfuga habetur; et qui in barbarorum terra captus est, nisi fortuito iter faciens aut litteras ferens sit captus. fr. 5. § 5.

Ἐὰν στρατιώτης ἀπολυθῆ παρὰ τῶν πολεμίων τότε ἀποκαθίσταται, ὅτε δείξῃ ὡς ἐλήφθη καὶ οὐκ ἠὲτομολήσῃ· τοῦτο δὲ οὐ φανερώς ἀλλ' ἀπὸ τεκμηρίων κατασκευάζεται, τυχὸν ἔαν πρὸ τούτου ἦν ἀγαθὸς οὐ δοκεῖ ἀὲτομολῆσαι: —¹

fr. 5. § 6.

Ὁ χεῖρας ἐπαγαγὼν τῷ προεστῶτι αὐτοῦ κεφαλικῶς τιμωρεῖται· πᾶσα δὲ προπέτεια κατὰ δουκὸς ἢ ἄρχοντος τοῦ στρατιώτου κεφαλικῆν ἐπάγει τιμωρίαν: —²

fr. 6. § 1. 2 ib.

Ὁ ἀπὸ παρατάξεως πρῶτος φυγῶν ἐπ' ὄψει τῶν στρατιωτῶν κεφαλικῶς τιμωρεῖται: —³

fr. 6. § 3.

fol. 74^v. Οἱ κατασκοποὶ μὲνύοντες τοῖς ἐχθροῖς τὰ ἀπόρρητα κεφαλικῶς τιμωροῦνται: —

fr. 6. § 4. D. 49, 16

Καὶ οἱ [τί]ρωνας ἢ ἀδ[ελφοὶ] εἰς διὰ φόβου τῶν πολεμίων νοσεῖν προσποιησάμενοι: —

fr. 6. § 5.

Ὁ τὸν συστρατεύτην αὐτοῦ τραυματίσας εἰ μὲν λίθῳ, ἀποστρατεύεται, εἰ δὲ ξίφει, κεφαλικῶς τιμωρεῖται: —

fr. 6. § 6.

Ὁ ἑαυτὸν τραυματίσας — — — — — διὰ νόσον ἢ — — ἀτίμως ἀποστρατεύεται· εἰ δὲ χωρὶς πάσης τῆς αἰτίας κεφαλικῶς τιμωρεῖται: —

fr. 6. § 7.

— — — — — ἡ κεφαλικὴ ποινὴ συγχωρεῖται ἀλλὰ τὴν στρατιάν ἐναλλάσσουσιν: —

fr. 6. § 7 in f.

Ὁ δυνάμενος καὶ μὴ ὑπερασπίζων τοῦ προεστῶτος τιμωρεῖται, ὁ δὲ μὴ δυνάμενος συγγινώσκειται: —⁴

fr. 6. § 8.

Καὶ οἱ τὸν κεντυρίονα ὑπὸ ληστῶν πολιορκηθέντα καταλείποντες τιμωροῦνται: —

fr. 6. § 9.

Οἱ προδόται καὶ οἱ αὐτόμολοι κεφαλικῶς ἐπὶ πολὺ τιμωροῦνται καὶ ἀποστρατεύονται καὶ κολάζονται: —⁵

fr. 7.

Ὁ στρατιωτικὴν ἀποφυγῶν φυλακὴν οὐκ ἔστιν ἀπόφυγος στρατιώτης· εἰ δὲ καὶ νῦν τὴν φυλακὴν κλάσας ἔφυγεν, κεφαλικῶς τιμωρεῖται: —

fr. 13. § 5.

ιδ'. Ὁ πωλήσας ἀσπίδα ἢ περικεφαλαῖον ἢ ξίφος ἢ λουρίκιον ὡς ἀπόφυγος τιμωρεῖται· ὁ δὲ τὰς περικημίδας ἢ τὸ περὶ τοῦ σώματος πωλῶν μαστίξεται· συγγινώσκειται δὲ ὁ τύρων πωλῶν τὰ ὄπλα· καὶ ὁ φυλάττων τὰ ἄρμα ἐν μέμψει ἔστιν, ἔαν παρὰ καιρὸν τὰ ὄπλα καταπιστεύσῃ τῷ στρατιώτῃ: —

fr. 14. § 1.

Si miles liberatus sit ab hostibus, tunc restituitur, cum probatum sit eum captum esse et non fugisse: hoc vero non manifeste, sed ex argumentis probatur; veluti si antea fuerit bonus, non videtur fugisse. fr. 5. § 6.

Qui manus iniecit praeposito suo capite punitur; omnis enim petulantia contra ducem vel praesidem militis capitalem inducit poenam. fr. 6. § 1. 2.

Qui ex acie prior fugerit in conspectu militum capite punitur. fr. 6. § 3.

Exploratores denuntiantes hostibus arcana capite puniuntur. fr. 6. § 4. D. 49, 16.

Et tirones — — — — — per metum hostium morbum simulant. fr. 6. § 5.

Qui commilitonem suum vulneravit, si quidem lapide, militia reicitur; si vero gladio, capite punitur. fr. 6. § 6.

Qui semetipsum vulneravit — — — — — per morbum — — ignominiose militia pellitur; quod si absque — — — — capite punitur. fr. 6. § 7.

— — — — — capitalis poena remittitur, sed militiam mutant. fr. 6. § 7 in f.

Qui cum possit non protegit praepositum punitur, qui autem non potest, veniam optinet. fr. 6. § 8.

Et ii, qui centurionem a latronibus circumventum derelinquunt, puniuntur. fr. 6. § 9.

Proditores et transfugae capite plerumque puniuntur et militia pelluntur et torquentur. fr. 7.

Qui a militari carcere fugit non est miles transfuga; quod si et nunc, carcere effracto fugit, capite punitur. fr. 13. § 5.

Qui vendiderit scutum aut galeam aut gladium aut loricam sicut transfuga punitur; qui tibialia vel humerale vendit virgis caeditur: ignoscitur tironi qui arma vendiderit et armorum custos in culpa erit. si non suo tempore arma commiserit militi.

fr. 14. § 1.

¹ Cf. quae ex sch. Bas. habent F. Hb. ² habet Syn. ³ habet Syn. ⁴ Syn. ⁵ Syn.

ιζ'. Ὁ ἐγκληματικῶς κατηγορηθεὶς, ἐὰν στρατεύσῃται, ἀποστρατεύεται: — fr. 16 pr.

Ὁ τὴν εἰρήνην ταράσσων κεφαλικῶς τιμωρεῖται: — fr. 16. § 1.

Ὁ τὸν ἀπόφυγον ποιήσας λαθεῖν παρ' ἐαυτῶ, εἰ μὲν διοικητὴς ἐστὶν ἢ προκουράτωρ τοῦ τόπου, κεφαλικῶς τιμωρεῖσθω· εἰ δὲ ὁ δεσπότης σύννοιδεν, ἀπόλλυται τὸ κτῆμα ἢ τὸν οἶκον, ἐνθα ὁ ἀπόφυγος ἐκρύπτετο· ὁ δὲ προδεδωκὸς, εἰ εὐγενὴς ἐστὶν, ἀλειτουρησίαν ἐχέτω· οὐ μόνον δὲ ἀπόφυγός ἐστὶν ὁ νεωστὶ στρατευσάμενος καὶ αὐτομολῶν ἀλλὰ καὶ ὁ παλαιὸς στρατιώτης· μόνον ἐὰν ἐν καιρῶ πολέμου ἀπελήφθη· ἐπεὶ δὲ τις ἀποφυγῶν ἐκουσίως ἐαυτὸν προαγαγῆ, συγγιγώσκέτω· ἐὰν δὲ φωραθῆ εἰς ἐλεγχθῆ, ἐπιφερέσθω τῶ δικαστῆ τὴν διὰ τοῦ ξίφους ὑποστησάμενος τιμωρίαν: —

c. 1. C. XII, 45.

κθ'. Καὶ οἱ πανν — — ρ|δ — οἱ δ — — — — —
— — — — — ἐπειδὴ τότε κέκληνται — — — — —

μδ'. fol. 75'. Ἡ διάταξις περὶ τῶν αὐτῶν τῆ προλαβούσῃ [φυσίῃ], ὅτι ἐὰν ἐν εἰδήσει δεσπότης στρατεύσῃται δοῦλος, ἀπόλλυσιν ὁ δεσπότης καὶ τὴν ἐπὶ τῶ δούλῳ δεσποτείαν καὶ τὸ πατρωνικὸν δίκαιον. εἰ δὲ καὶ ἀξίας ἐπέβη ὁ δοῦλος, τὰ αὐτὰ προβαίνει. ὁρίζει δὲ ἡ διάταξις τριάκοντα ἡμερῶν ἀριθμὸν ἐπὶ τῶν προσελθόντων ἀξιόματι.¹ ἔστω οὖν ἡ μὲν πρὸ ταύτης περὶ στρατιωτῶν διάταξις κυρία.

c. 7. C XII, 33.

ΤΙΤΛΟΣ Β', ΒΙΒΛΙΟΥ ΝΖ'

περὶ δορυκλήτων πεκουλίων.

ζ'. Ἐὰν γυνὴ δωρήσῃται τῶ ἀνδρὶ ὑπεξουσίῳ στρατιώτῃ ὄντι δούλους ἐπὶ τὸ ἐλευθερῶσαι, οὐκ εἰσι τοῦ στρατιωτικοῦ, εἰ μὴ ἀπίοντι εἰς τὰ κάστρα δέδωκεν ἐπὶ τὸ ἐλευθερῶσαι καὶ ἔχειν αὐτοὺς ἰδίους ἀπελευθέρους. fr. 6. D. 49, 17.

ι'. Στρατιωτικὸν ἐστὶ τὸ δωρούμενον ἀπὸ γονέων ἢ συγγενῶν τοῖς οὖσιν ἐν στρατείᾳ καὶ ὅπερ αὐτὸς ὁ ὑπεξούσιος ἐν τῇ στρατείᾳ κτήσεται², ὅπερ οὐκ ἂν ἐκτάτο εἰ μὴ ἐστρατεύετο: — fr. 11.

ια'. Οὔτε μένοντος ὑπεξουσίου τοῦ στρατιώτου οὔτε ἀντεξουσίου γινομένου οὔτε εἰς θέσειν διδομένου, δύναται ὁ πηρ ἀφαιρεῖσθαι τὸ στρατιωτικὸν πεκούλιον: —³ fr. 12.

ιβ'. Ἐὰν ἡ γυνὴ τὸν ἀνδρα ὑπεξούσιον ὄντα κληρονόμον ἐν τῇ στρατείᾳ γράψῃ, γίνεται κληρονόμος καὶ ἐλευθερῶν δούλους τῆς κληρονομίας ἀπελευθέρους ἰδίους ἔχει: — fr. 13.

¹ hucusq. Syn. ² hucusq. Syn. ³ simil. Syn.

Qui criminis postulatus nomen dedit militiae, militia pellitur. fr. 16 pr.

Qui pacem turbat capite punitur. fr. 16. § 1.

Qui transfugam latere permiserit penes se, si administrator sit aut procurator loci, capite punitur: si vero dominus conscius fuerit, amittat praedium aut domum, ubi transfuga delituit: qui vero prodiderit, si ingenuus est, immunitatem adipiscatur. non tantum vero transfuga est is qui proxime militiae sit applicatus et aufugerit, sed etiam veteranus, si tamen belli tempore delituerit: postquam autem quis transfugerit, si sponte se praebat, veniam merebitur; quod si correptus fuerit convictus, offeratur iudici gladii poenam suscepturus. c. 1. C. 12, 45.

Et — — — — —

Constitutio de iisdem rebus, atque praecedens, loquitur: ut si sciente domino militaverit servus, amittat dominus et proprietatem in servo et ius patronatus. et si dignitatem servus fuerit adeptus, eadem optinent. definit autem constitutio triginta dierum numerum in his qui ad dignitatem accesserunt. Rata igitur et constitutio ante hanc de militibus lata esto. c. 7. C. XII, 33.

TITULUS II, LIBRI LVII

de castrensibus peculii.

Si mulier viro filiofamilias militi donaverit servos, ut manumittat, non sunt castrensium peculii, nisi eunti ad castra dederit manumittendos et ut eos suos habeat liberos. fr. 6. D. 49, 17.

Castrensium peculii est id quod donatur a parentibus vel cognatis iis qui militant et id quod ipse filiofamilias in militia quaesierit, quodque non adquisisset, nisi miles fuisset. fr. 11.

Neque cum in potestate maneat miles, neque cum emancipetur, neque cum in adoptionem detur, potest pater castrense peculium adimere. fr. 12.

Mulier si virum filiumfamilias heredem, qui in militia sit, scripserit, ille heres fit et, si manumittat servos hereditarios, liberos eos sibi habet. fr. 13.

- κβ'. Ἡ δὲ τῆς μὲν κληρονομία στρατιωτικὸν πεκούλιον ἀλλὰ μόνον τὰ πράγματα τὰ ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ πεκουλίου ἀγοραζόμενα: — ib. § 3. 4.
- κγ'. Ὁ ὑπεξούσιος οὐ δύναται κινεῖν ἢ πωλεῖν παρὰ γνώμην πατρὸς, εἰ μὴ μόνον τὸ στρατιωτικὸν πεκούλιον: — c. 2.¹
- κδ'. Ὁ στρατιώτης εἰ ὑπεξούσιος τελευτήσῃ, ὁ πατήρ ὡς πεκούλιον κρατεῖ τὰ πράγματα τοῦ υἱοῦ καὶ οὐχὶ ὡς κληρονομίαν λαμβάνει — — διαφέρουν ἐχώρει — — — ἐὰν μαινῆται ὁ πατήρ, εἰ καὶ μηδένα δύναται κληρονομεῖν ὡς μαινόμενος, ὅμως ἐπειδὴ ἡ νόσος τὸ δικαίον τῆς ὑπεξουσιότητος οὐκ ἀναιρεῖται, κατέχει ὁ πατήρ τὰ πράγματα τοῦ υἱοῦ: —² c. 5.

Matris vero hereditas in peculio castrensi, sed solae res ex peculio castrensi emptae. ib. § 3. 4.¹

Filiusfamilias nequit vendere vel agere praeter voluntatem patris, nisi tantum de castrensi peculio. c. 2.

Miles si in potestate decesserit, pater tanquam peculium bona filii capit et non iure hereditatis — — — — — si furere coeperit pater, quamvis utpote furiosus nemini heres fieri possit, tamen quoniam morbus ius patriae potestatis non evertit, retinet pater res filii. c. 5.

B. ιβ' τοῦ
δ
κο. ι. λε'.

ΤΙΤΛΟΣ Γ'

^ε
π ἀποκαταστάσεως στρατείας.

- β'. Ὁ ἐπὶ εἴκοσι ἔτη στρατευσάμενος ἀπήλλακται ὀνυπαρῶν λειτουργιῶν: —³ c. 2. C. XII, 35.
- γ'. Οἱ ἐπὶ ἀτιμίᾳ ἀπολυθέντες τῆς στρατείας οὐδεμίαν τιμὴν δύναται πράττειν· ἐν παντὶ δὲ τόπῳ διατρέβουσι χωρὶς τῶν ἰδικῶς ἀπηγορευμένων αὐτοῖς: — c. 3.
- δ'. Ἐάν τις ἀπόφυγος γένηται ἐν τῇ τῶν φροσάτων ἀπολείψει, ἢ ο[ὐσ]ία⁴

TITULUS III

de restitutione militiae.

lib. XII.
Cod. t. 35.

Qui viginti annos militavit a muneribus sordidis exoneratur. c. 2. C. XII, 35.

Qui ignominiose militia missi sunt nullum honorem genere possunt; omni vero loco habitant, praeterquam in his quae eis specialiter sunt interdicta. c. 3.

Si quis aufugerit in militiae desertione, substantia

¹ simil. Syn. ² Deest haec posterior constitutionis pars in latinis. Cuiacius in Comm. in h. l. (*Opp.* ed. Fabr. II 2, 354) eadem, tanquam suo Marte profert, sed nullus dubito, quin in graecis legerit. ait enim: „Et ideo licet furiosus sit pater, id iure pristino retinebit, quod tamen iure hereditario nancisci non posset.“

³ simil. Syn. ⁴ explicit fol. Excidit folium unum.

¹ Exciderunt complura. Sic fere supple: in p. castrensi [non est, sicuti ne res quidem immobiles filiofamilias militi donatae], sed solae etc.

fol. 251^r. ἀποθάνη κληρονόμοις, ἕκαστος αὐτῶν εἰς ὀλόκληρον καὶ ἐνάγει καὶ ἐνάγεται: — fr. 17. D. 8, 1.

Τῷ πωλοῦντι ἀγρὸν ἐφεῖται δουλείαν αὐτῷ ἐπιθεῖναι κἄν μὴ χρησιμεύσῃ αὐτῷ, ὡς τὸ ἔλκειν ὕδωρ· δυνάμεθα γὰρ ἔχειν τινὰ καὶ μὴ ὄντα ἡμῖν χροιάδῃ: —¹ fr. 19.

ΤΙΤΛΟC Β', ΒΙΒΛΙΟΥ ΝΗ'

περὶ δουλειῶν πολιτικῶν κτημάτων.

α'. Τόπου ἢ ὁδοῦ δημοσίας παρεντιθεμένης, οὐκ ἐμποδίζεται ἢ δουλεία τοῦ μονοπατίου ἢ τῆς παρόδου ἢ τοῦ ὑψοῦν· ἢ τοῦ ἐμβάλλειν δοκὸν ἢ ἐξώστην ποιεῖν ἢ ἐπιπέμπειν ὕδωρ ἢ σταλαγμὸν ἐμποδίζεται· δεῖ γὰρ ἐλεύθερον εἶναι τὸν ὑπερκειμένον ἀέρα τῷ δημοσίῳ² τόπῳ. Ὁ δεσποτεῖαν, οὐ μὴν ὁ τὴν χρῆσιν ἔχων περὶ τῶν δουλειῶν ἐνάγεται: — fr. 1 pr. D. 8, 2.

Αἱ πολιτικαὶ δουλείαι εἰσι τὸ ὑψῶσαι ἢ μὴ ὑψῶσαι, ἐπιπέμψαι σταλαγμὸν κεράμων τῷ γείτονι ἢ μὴ ἐπιπέμψαι καὶ τὸ ἐμβάλλειν ξύλα τῷ τοίχῳ τοῦ γείτονος καὶ τὸ ποιῆσαι σωλάριον ἢ βαστέρον³ καὶ τὰ ὅμοια καὶ τὸ μὴ ἐμποδίσαι τῇ ἀπόψει: —⁴ fr. 2. 3.

γ'. Ὅταν παραχωρῶ σοι δουλείαν φωτός, ἀδειῖαν σοι δίδωμι τὰ φωτὰ μου εἰσδέχεσθαι: — fr. 4.

ε'. Αὐται αἱ δουλείαι, ὡς ἀγροικαὶ, δὴλῶ χρόνῳ φθείρονται· διαφέρει δὲ ὅτι αἱ πολιτικαὶ τῇ ἀχρησίᾳ ἄλλως οὐκ ἀπόλλυνται, εἰ μὴ καὶ ὁ δουλεύων κτήσῃται ἐλευθερίαν: — fr. 6.

Οἶον ἐὰν χρεωστῆς μοι δουλείαν μὴ ὑψοῦν καὶ ἐμποδίζειν τῷ φωτί μου κἀγὼ φράξω ἢ καταλύσω τὰς θυρίδας μου, οὐκ ἀπόλλω τὸ δίκαιόν μου, εἰ μὴ καὶ σὺ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἔσχῃς ὑψωθέντα τὸν οἶκόν σου. καὶ ἐὰν ἔχω δίκαιον [τοῦ] ἐμβάλλειν τὴν δοκὸν εἰς τὸν σὸν τοῖχον, ἐὰν ἐκβάλλω τὴν δοκὸν, οὐκ ἀπόλλω τὸ δίκαιον, εἰ μὴ φράξῃς τὴν ὀπὴν καὶ σχῆς αὐτὴν οὕτως ἐπὶ τὸν ὠρισμένον χρόνον: —⁵ fr. 6.

ι'. Ὅ ποιῶν τι πρὸς βλάβην τοῦ γείτονος τὸ εἶδος καὶ τὴν κατάστασιν τὴν ἀρχαίαν φυλάττειν ὀφείλει·⁶ ἐὰν μὴ συνέδοξεν ἕως ὅπου δεῖται ὑψῶσαι, διαγνώμων δίδεται: — fr. 11 pr. § 1.

¹ habet Syn. ² habet Syn. ³ ita cod.

⁴ simil. Syn. ⁵ habet Syn. ⁶ hucusque Syn.

decesserit heredibus relictis, quisque eorum in solidum et agit et convenitur. fr. 17. D. 8, 1.

Illi qui agrum vendit permittitur servitutem ei imponere, quamvis non sit utilis sibi, veluti aquam ducendi. nam habere quaedam possumus quae nobis utilia non sint. fr. 19.

TITULUS II, LIBRI LVIII

de servitutibus praediorum urbanorum.

Loco seu via publica intercedente, non impeditur servitus itineris aut actus aut altius tollendi: servitus autem tignum immittendi vel protectum faciendi vel aquam ducendi vel stillicidii impeditur. debet enim liber esse aer supra publicum locum. Qui dominium, non qui usumfructum habet de servitutibus convenitur. fr. 1. D. 8, 2.

Urbanorum praediorum servitutes sunt: altius tollendi seu non tollendi, stillicidium avertendi in tectum vicini seu non avertendi, tignum immittendi parieti vicini aut solarium basterniumque faciendi et alia id genus: et prospectui non officendi. fr. 2. 3.

Cum concessero tibi servitutem luminum, facultatem tibi do lumina mea excipiendi. fr. 4.

Hae servitutes, sicuti praediorum rusticorum, certo tempore pereunt: differentia autem in eo consistit, quod urbanorum praediorum servitutes non aliter non utendo pereunt, quam cum etiam praedium serviens libertatem adipiscatur. fr. 6.

Veluti si debeas mihi servitutem non tollendi et luminibus meis non officendi egoque fenestras meas praefixas obstructasve habuero, non amitto ius meum, nisi per idem tempus altius sublatus habueris aedes tuas. et si habuero ius tignum immittendi in murum tuum, si extulero tignum, non amitto servitutem, nisi foramen obturaveris et ita id habueris per statutum tempus. fr. 6.

Qui contra commodum vicini aliquid facit formam et statum antiquum servare debet: si vero non convenerit quousque oporteat altius tollere, arbiter datur. fr. 11 pr. § 1.

- ια'. Ὁ δουλείαν ἐπιθεις τοῦ μὴ ὑψῶσαι δύναται
δένδρα ἔχειν ὑπὲρ τὸ ὕψος· εἰ μέντοι ἀπόψεως
συνέστη δουλεία καὶ ἐμποδίζουσιν,¹ οὐ δύναται: —²
fr. 12.
- ιδ'. Ἡ τῆς ἀπόψεως δουλεία πλατυτέρα ἐστὶ τῆς
τῶν φωτῶν· καὶ ὁ παρὰ τὴν δουλείαν βλέπων
τὰ φωτὰ περὶ καινοτομίας παραγγέλλεται: —
fr. 15.
- ιε'. Τὸ μὲν γὰρ φῶς ἐστὶ τὸν οὐρανὸν θεωρεῖν·
fol. 251^r. ἡ δὲ ἀποψις καὶ ἐν τοῖς κατωτέροις τόποις εἶναι
δύναται· τὸ δὲ φῶς ἐξ ὑποκειμένου τόπου οὐ
δύναται εἶναι: —
fr. 16.
- ισ'. Ἐὰν δένδρον φυτευθὲν ἐμποδίξῃ τῷ φωτὶ,
παρὰ τὴν δουλείαν γίνεται, εἰ δὲ τῷ φωτὶ μὲν
οὐκ ἐμποδίζει, ἀφαιρεῖται δὲ τὸν ἥλιον, οὐκ ὑπο-
πίπτει, εἰ μὴ τόπος ὑπόκειται ἡλίου δεόμενος,
τυχὸν ἡλιακόν: —
fr. 17 pr.
- Σκάλαν ἐπιθεῖναι τῷ κοινῷ τοίχῳ δύναμαι·
ἀποκινεῖσθαι γὰρ δύναται: —³ fr. 19. § 3.
- κ'. Αἱ τῶν οἰκῶν δουλείαι διὰ τῆς νομῆς κατέ-
χονται καὶ ἡ συνήθεια τῷ χωρμένῳ φυλάτ-
τεται: —⁴ fr. 20 pr.
- κγ'. Ὁ λέγων „ὡς εἰσι τὰ νῦν φῶτα ἔστωσαν“
περὶ τῶν μελλόντων οὐδὲν λέγει· ὁ δὲ γενικῶς
λέγων μὴ βλαβῆναι τὰ φῶτα καὶ περὶ τῶν μελ-
λόντων δοκεῖ λέγειν: —
fr. 23 pr.
- Τῷ μέλλοντι κτιζέσθαι καὶ ἐπιτίθεται καὶ
προσπορίζεται δουλεία: fr. 23. § 1.
- κδ'. Ὁ ἔχων τὰ ἀνώγεια τοῖς ἰδίῳ ἐπικτιζέει ὅσον
θέλει μὴ βαρῶν μέντοι τὰ κατώγεια ὑπὲρ δύνα-
μιν: —⁵ fr. 24.
- κε'. Τριῶν οὐσῶν οἰκιῶν, ἡ μέση τῆ ἀνωτέρα ἐδού-
λευε· δύναται ὁ δεσπότης τῆς κατωτέρας τὸν
κοινὸν αὐτῆς καὶ τῆς μέσης τοίχον ὑψοῦν: —⁶
fr. 25. § 1.
- κς'. Οὐδεὶς τῶν κοι[νω]νῶν ἐν τῷ ἐπικοινωνῶν πράγ-
ματι δικαίῳ δουλείας δύναται τι ποιεῖν ἢ κωλύειν
τὸν ἄλλον· οὐδενὶ γὰρ δουλεύει⁷ τὸ ἴδιον· διὰ δὲ
τῆς διαιρετικῆς τῶν ἐπικοινωνῶν ἀγωγῆς κωλύει
γενέσθαι καὶ τὸ γενόμενον παρασκευάζει καταλυ-
θῆναι, ἐὰν συμφέρον τῇ κοινωνίᾳ: —
fr. 26.
- κζ'. Εἴτε δὲ ἐκ τοῦ κοινῶ οἴκου βλαβῆ ὁ τοῦ
ἐνὸς οἶκος, εἴτε ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος ὁ κοινὸς ἀμφο-
τέρων, χώρα τῇ κινήσει. Κἂν παραχωρήσῃ μοι
ὁ γείτων κτίσαι, καλῶς ὁ κοινωνός μου κωλύσει
με· κοινωνός γὰρ παρὰ γνώμην τοῦ κοινωνοῦ ἐν
τῷ κοινῷ οὐ κτιζέει: —
fr. 27 pr. § 1.
- κς'. Ἐὰν ὁ ἔχων δύο οἴκους τοῖς αὐτοῖς ξύλοις
ἐστεγασμένους δύο τισὶ χωρὶς αἰρέσεως ἢ τῷ ἐνὶ

Qui servitutem altius non tollendi patitur potest
arborem habere supra altitudinem; si vero prospec-
tus servitus sit constituta [arbores]que impediunt,
non potest [quis eas habere]. fr. 12.

Prospectus servitus latior est servitute luminum:
et ei qui contra servitutem luminibus officit potest
novum opus nuntiari. fr. 15.

Lumen enim est „coelum inspicere“: prospectus
vero et ex inferioribus locis esse potest: lumen vero
ex subiecto loco esse non potest. fr. 16.

Si arbor plantatus officiat lumini, contra servi-
tutem id fit; si vero lumini non officit, sed aufert
solem, non incidit, nisi locus subsit sole indigenus,
forte solarium. fr. 17 pr.

Scalam apponere communi parieti possum: remo-
veri enim potest. fr. 19. § 3.

Aedium servitutes possessione retinentur et con-
suetudo pro eo qui utitur servatur. fr. 20 pr.

Qui dixerit „ut sunt lumina ita sunt“ de futuris
nihil dicit: qui vero generaliter dixerit „ne officia-
tur luminibus“ et de futuris dicere videtur.
fr. 23 pr.

Aedificio futuro servitus imponi et adquiri potest.
fr. 23. § 1.

Qui aedificium superius habet ei superaedificat
quantum vult, dummodo non oneret inferiora ultra
quam ferre possint. fr. 24.

Cum tres essent domus, media superiori ser-
viebat: potest dominus inferioris communem eius
mediaeque parietem altiore tollere. fr. 25. § 1.

Nemo ex sociis in re communi iure servitutis
potest aliquid facere vel alterum prohibere, nemini
enim servit res propria; sed per actionem communi
dividendo prohibet fieri et factum tollendum parat,
si prosit societati. fr. 26.

Sive ex communi domo damnum sentiat alterius
domus, sive ex propria alterutrius ea quae utrius-
que communis est, locus fit actioni. Et si con-
cedat mihi vicinus aedificare, recte socius meus pro-
hibebit me: nam socius contra socii voluntatem in
communi non [potest] aedificare. fr. 27 pr. § 1.

Si binas aedes habens quis iisdem tignis tectas
et duobus singulas sine condicione vel alteri sub

¹ suppl. τὰ δένδρα. ² habet Syn. ³ habet Syn.

⁴ habet Syn. ⁵ habet Syn. ⁶ habet Syn. ⁷ —εν cod.